

Kattegat; other parts of the country are also visited, Bornholm, only very sparsely. According to information from the lists of the light-houses the birds migrate singly or in small flocks.

Judging from the downfalls at the light-houses the migration in spring and autumn particularly takes place by winds in II quadrant. Rather intense migration is registered by winds in III quadrant. Winds in I and IV quadrants favour the migration less in spring than in the autumn. Both migrations take place by light winds, particularly force 1 - 2 - 3 (Beaufort's scale). The falls at the light-houses occur most often in dark weather.

Græshoppesangeren (*Locustella naevia*).

Af O. CHRISTENSEN.

25. Maj 1940 var jeg sammen med to Kolleger Lærer BORRE og Lærer HVIID, Karise, paa Tur i Vester Indelukke ved Karise. Efter en Tur langs Tryggevælde Aa kom vi igennem en lav Granplantage Kl. 21½. Granerne var ca. 1—1½ m høje. Medens vi lyttede til den aftagende Drosselsang, skar pludselig en skarp, sitrende Trille gennem Skoven; den kom fra ganske nært Hold i de smaa Graner. Lige saa pludseligt, som den kom, var den væk igen. Forbavselse. Atter lød den. Vi blev nysgerrige og listede derind. Under en lille Gran sad paa en tør Bøgegren paa Skovbunden to smaa, brune Fugle; den ene sang; men det var en underlig, monoton Sang; den savnede enhver Variation og Koloratur, men havde til Gengæld en Styrke og Udholdenhed, der betog os, der stod og saa paa den i ca. 2 m's Afstand. Udtrykkene „monoton“ og „uden Variation“ var mit første Indtryk, det holdt ikke siden hen Stik. Vi var enige om, at de to Fugle lignede Nattergale en Del, men var meget mindre. Saa hørte vi, at Fuglen holdt Tonen i ca. 1 Minut, altsaa meget længe. Snart faldt Mørket paa, og Fuglene forsvandt, sang lidt et Stykke borte og tav saa. Vi saa eller hørte dem ikke de følgende Aftener. — Efter at være kommet hjem fandt vi ud af, at det maatte være en *Locustella*-Art, vi havde hørt. Jeg underrettede Dagen efter

Dr. JESPERSEN. Han var tvivlende, men stærkt interesseret. Hvis den kom igen, vilde han komme ned til os. Men det gjorde den ikke.

Saa gik et helt Aar godt og vel. En skøn Sommeraften — 2. Juli 1941 — passerede jeg igennem Strandskoven ved Vemmetofte paa Hjemvejen efter en Udflugt. Klokken var da 23 (Soltid 22). Vejret var fuldstændig stille. Da lød med eet denne sælsomme Trille, som jeg genkendte. Jeg stod af Cyklen og mærkede mig Stedet. Næste Dag tog jeg derud igen tidligere, ca. 22¹⁵. Jeg havde ikke ventet længe, før Stemmen var der igen. Først forsigtigt, tøvende, svagt. Pause. Saa igen. Som fra det fjerne: dæmpet, sitrende; en metallisk, varsom Klirren hænger i Luften over de lave 4-6-aarige Graner. Imellem kommer der et pludseligt, men hurtigt afbrudt Crescendo, der vidner om en indestængt Kraft, der senere kommer til fuld Udfoldelse. Pause. Saa en usandsynlig, spindelvævsn Tone, bare en Anelse, et eller andet Sted. Klokken er ca. 23. Saa sker det! Stemmen tager til i Styrke og Udholdenhed. Mit Ur viser, at Trillens Varighed stiger til $\frac{1}{2}$, 1, 2 og tilsidst $3\frac{1}{2}$ Minut med stedse kortere Intervaller! Fantastisk. Jeg vilde ønske, at samtlige Ornithologer i Landet havde været til Stede. Hører man nøjere efter, kan man fornemme som et Smæk paa ca. $\frac{1}{4}$ Sekund, der maa formodes at markere en Vejtrækning. Det synes mig, som om Sammenligningen med den store, grønne Græshoppe (*Locusta viridissima*)'s Spil ikke helt passer, men vel nok er passabel. For egen Regning vil jeg mene, at Sangen har nogen Lighed med Grøniriskens og Bomlærkens sitrende Kvidren, lysere end førstnævntes, lidt mørkere og skarpere end sidstnævntes, altid med en udpræget i-Lyd. Der er ogsaa en vis Lighed med Silkehalens stilfærdige, hyggelige Trilletone. Græshoppesangeren er dog overordentlig overlegen i Styrke.

Efter i nogle Aftener og Nætter sammen med Dyr læge GORM JENSEN, Fakse, at have studeret Fuglen og dens Sang, dels nær, dels formedelst Kikkert, ringede jeg til Dr. JESPERSEN, at nu havde jeg en ny Græshoppesanger paa Lager. Han tog Beslutning omgaaende om at komme sammen med Konservator HARRY MADSEN. Natten mellem 8. og 9. Juli tog saa disse to Herrer og vi to lokale, Dyr lægen og jeg, ud til Aastedet pr. Cykle fra Stationen. Skovrider LASSEN, Vemmetofte, var under-

rettet og vilde komme senere. Dyrslægen, der forøvrigt saa Fuglen bedst i sin større Kikkert, havde opdaget dens Tilholdssted, en Burrestilk mellem Granerne. Der sang den mest; men den foretog mange Svinkeærinder over Plantagen, stadig syngende. Den satte sig af og til i Toppen af en Gran og lod Stemmen lyde paany. Vi fordelte os i Terrainet. Fuglen havde allerede ladet sig høre, hvad der naturligvis beroligede mig meget. Saa var vore Gæster ikke rejst forgæves; for jeg kunde naturligvis ikke garantere, at den var der, naar de kom. At det var paa høje Tid, viste sig 2 Dage senere. Da var den væk, i hvert Fald tavs. Hr. MADSEN gav mig et Choc ved at sige, at det kunde udmærket være en Natravn eller en Kærsanger; selvfølgelig vilde jeg nødtigt gaa med til den Forklaring; men Grunden var, at vi var for langt fra Fuglen endnu. Naa, vi gik den paa Livet, og Stemmen klang snart kendt, kraftigt og vedholdende. Vejret var blikstille; det var Fuldmaane, skyfrit, dejligt. Jeg maa anbefale, at man som vi arrangerer sig med de meteorologiske Magter til den Slags Ekskursioner! Konservator MADSEN var listet fra os ind i Granerne for at omgaa den, hvor den sad. Vi tre andre kom den først nær, paa 5 m's Afstand. Hr. MADSEN var væk. Vi kaldte med Sordine paa Røsten, at han skulde komme. Da lød hans Røst i Krattet omme bag den, at han havde den 2 m fra sig. Lidt efter kom han hen til mig med en veritabel Gratulation: „Det er Græshoppesangeren, *Locustella naevia!*“ Vi lyttede nu længe til den. Hr. Madsen udtalte, at den uendelige Trille bestaar af en dobbelt Tonerække, en højere og en dybere, som henholdsvis repræsenterer Klang af Metal- og Træinstrument i dens Sang. — Nu kom Skovrideren til, og vi hørte endnu en Tid paa Fuglen; det var nu ca. Midnat. Vi blev nu inviteret til et hastigt Besøg i Skovridergaarden, hvorefter vi ca. 1½ tog tilbage. Fuglen sang i største Ekstase. Vi tog et Par Timers Blund i en Høstak, kun forstyrret af en lidt nærgaaende Grævling, der hurtigst tog Flugten ved et Raab fra Hr. MADSEN. Vi stod op Kl. 3. Den sang stadig i den første Morgendæmningens graa Lys. Maaske er Sangen stærkest en Times Tid efter Midnat. Man kan efter vore Iagttagelser sige, at Sangen stiger i Styrke fra Kl. 22 til Kl. 1-2 for derefter at aftage til Kl. 4½, hvorefter Fuglen er ganske tavs, naar de øvrige Fugle

tager fat. Den er meget mere udpræget Natsanger end nogen anden Fugl; jeg har overhovedet ikke hørt endsige set den om Dagen, og dette gør, at den er forbistret vanskelig at studere. — Den var dog nu blevet fortrolig med de listende Skikkelser, og i Morgengryet lod den sig se i god Belysning, inden de andre Fugle begyndte at synge. Jeg tror ikke, den kan lide anden Fuglesang end sin egen. Nu kunde Kikkerterne bruges. Nu saa vi den alle. Fuglen har Spurvelængde omtrent, men er meget slank. Den har tilspidset Næb, ubetydeligt krummet mod Spidsen. Paa hele Oversiden er den brunlig med mørkere Pletter (nævnia = med Modermærke = leverpletten). Disse Pletter er tilspidsede og løber fra Nakken til Haleroden. Halen er mere ensfarvet brun. Undersiden er lysere brunlig med Længdepletter paa Brystet, og Struben er ganske lys. Den har brune Ben, og saa har den en Hale! „Keilchwanz“ kaldes den i Tyskland, og det passer. Tynd, sammenklemt ved Roden, bredende sig udefter p. G. af de ydre Styrefjers brede Fane. De midterste Styrefjer er længere; derved fremkommer en Tilspidsning eller, om man vil, en Aftrapning af Halen. Denne ejendommelige Hale spillede sin Rolle under Sangen, idet den, naar Fuglen var i Affekt, spredtes som en Vifte lig en Duehale. I det Hele taget var Fuglen yderst ejendommelig at se paa under Sangen, idet den snart var slank som en Aal, snart svulmede op i et vældigt Fjerbrus og med stærkt dirrende Stubefjer som Stæren, saa blev den igen tynd, smækker og ligesom øgedes i Længde, medens den snoede sig paa Grenen i de særeste Forvridninger.

Klokken er blevet $4\frac{1}{2}$ om Morgenen; nu tier Fuglen og smutter ned paa Jorden under det tætte Plantedække i Skoven, og vi staar tilbage med Mindet om en uforglemmelig Nat i den danske Skov ved Østersøen.

Foraaret 1942 stod naturligvis for mig i Forventningens Tegn. Tidligt, allerede ca. 20. Maj, begyndte jeg Eftersøgningen efter Fuglen igen. Først i Vester Indelukke med timelange Ophold paa Aastedet fra forrige Aar. Forgæves. Derefter lidt senere ved Vemmetofte — samme Resultat. Hvis Fuglen findes i en Plantage indenfor en Omkreds af 2—300 m, er det givet, at man kan høre den i Aftenskumringen; men jeg hørte den ikke. Mine Efterforskninger strakte sig i Tiden fra ca. 20. Maj

til ca. 10. Juli og omfattede ikke alene de to før omtalte Lokaliteter, men ogsaa saa godt som samtlige nogenlunde lignende baade i disse og andre Skove. Alt forgæves. Hvad kan mon Grunden være til en saadan pludselig Opdukken og lige saa pludselig Forsvinden? Monstro den usædvanlig langstrakte Vinter, der jo efter al Sandsynlighed ogsaa varede langt ind i Foraaret i Mellemeuropa og derved maaske hindrede den i at naa Vejs Ende? Maaske Rovfugle nappede den? Man kan spørge, men faar intet Svar. Haabet om at gense eller genhøre den har jeg ikke opgivet. Jeg ved nu, hvor og hvornaar den skal søges. Dens fine, sitrende Trille staar for altid brændt ind i min Erindring.

ANMELDELSER

C. FRITHJOF CHRISTIANSEN: Lær Fuglene at kende. Danske Spurvefugle. Deres Udseende, Forekomst, Levevis, feltornithologiske Kendetegn, Sang, Yngleforhold, Reder og Æg. Tegninger: S. E. POULSEN. I. Fr. Clausen, København, 1942. Pris: Kr. 6,50. — En udmærket nyttig, personlig og stærkt biologisk præget Fremstilling af Danmarks Spurvefugle, baade Ynglefugle og regelmæssige Trækgæster. De tilfældige Strejfgæster er forsættelig forbigaaet, men paa den anden Side nævnes f. Eks. de 2 Underarter af Fyrremejsen *Parus atricapillus borealis* og *salicarius*, der nok begge yngler i Danmarks umiddelbare Nærhed (Sydsverige og Nordvesttyskland), men trods en enkelt Meddelelse derom kan Artens Forekomst i Landet i Nutiden dog betragtes som udelukket. Med lige saa stor Ret kunde f. Eks. være medtaget den Østlige Løvsanger *Phylloscopus trochiloides viridanus*, der er naaet til Rügen, og vel naarsomhelst kan ventes til Danmark. Dette er dog uvæsentligt. De Fuglearter, der har Krav paa Omtale, faar den paa en Maade, saa enhver Ornitholog, Begynder og — navnlig — mere viderekommen kan have Udbytte af Bogen.

Som ventelig faar Ynglefuglene en særlig fyldig Behandling. Ved hver Form gives Omtalen under Betegnelserne: Beskrivelse, Forekomst, Føde og Træk, Kendetegn, Sang, Yngleforhold, saa det er let at finde, hvad man søger. Ved konstante Trækgæster, hvor dog Mulighed for Yngelforekomst maa anses for udelukket, udelades den sidste Rubrik. For nogle sjældne eller rentud hypotetiske Ynglefugles og for nogle Trækgæsters Vedkommende er Sondringen ikke gennemført. Af de nævnte Rubrikker er navnlig de for Kendetegn og Yngleforhold værdifulde. Under den første Betegnelse understreges netop de differentialdiagnostiske Træk, hvor 2 eller flere Arter kan være vanskelige at skelne, og er det faktisk umuligt, overlader Forf. det „til videre- og videstkomne“ (♀ af Blaahalsene). Under Omtalen af Yngleforholdene spores tydeligt Forf.s store Interesse for og Kendskab til Redernes Struktur og Anbringelse. Disse Afsnit indeholder en rig Fylde af Oplysninger. En og anden Angivelse om Ægantal vil andre maaske nok sætte lidt anderledes, men — som just antydte — maa man i første Række fæste Opmærksomheden ved Redebeskrivelserne, der i særlig Grad er Forf.s egne, underbygget ved Studier baade i Marken og paa indsamlet Materiale. Rubrikken Forekomst oplyser om Udbredelse, navnlig i Danmark, og hvilke Lokaliteter, den paagældende Art især træffes paa. Afsnittene om Føde og Træk er mere refererende, og det